

Over de vlakte op de noordpool

Wilco van Rooijen

Grenzen bestaan alleen in je hoofd

Links Wilco van Rooijen
rechts verdwaald in Afrika

Wilco van Rooijen is de eerste Nederlander die op eigen kracht zowel de noordpool, de zuidpool als de top van de Mount Everest (zonder zuurstof) bereikte. Onlangs is zijn boek *Naar nieuwe hoogte* uitgekomen, waarin hij zijn expedities, maar ook zijn alpenbeklimmingen beschrijft. Limits vond het daarom de hoogste tijd om deze ambitieuze klimmer eens aan de tand te voelen.

In zijn huis in Utrecht word ik vriendelijk ontvangen door een breed grijnzende Wilco. Vluchtig inspecteer ik de inhoud van de boekenkast; de houten planken buigen zwaar door onder het gewicht van tientallen reisgidsen, expeditieverslagen en fotoboeken. Terwijl Wilco de koffie voor me inschenkt zegt hij, 'Ik heb er een hoop opgeruimd hoor, het waren er zoveel...' Uit mijn binnenzak peuter ik de voice recorder en leg het uiterst compacte apparaatje op tafel. 'De koekjes liggen naast de koelkast hoor,' roept Wilco vanuit de huiskamer. Het is tijd om te beginnen.

Wilco van Rooijen werd op 25 november 1967 geboren in De Meern. Als klein jongetje maakte hij met het gezin wandelingen in de bergen. Vanaf 1985 maakte hij zelfstandige alpentochten, volgde diverse bergsportcursussen en werd tenslotte gediplomeerd bergsportinstructeur.

Hoe zou jij je eigen karakter willen omschrijven? 'Ik ben open, hopelijk niet arrogant. Daarnaast ben ik een *teamplayer* met veel doorzettingsvermogen. Soms ben ik ongeduldig en ik hou van actie. Je kan rustig stellen dat ik resultaatgericht ben. Die ongeduldigheid is ook meteen mijn zwakke punt. Eigenlijk verwacht ik van anderen dat ze net zo gedreven zijn als ik en dat is niet altijd zo.'

Leverde dat op expedities wel eens conflicten op? 'Nou, op expedities ontstaan eigenlijk altijd wel conflicten. Kijk, de mensen met wie je meegaat zijn geen kopieën van jezelf. Het zijn allemaal andere mensen. Dat is ook juist de reden dat ze meegaan. Ze moeten in een team een toegevoegde waarde hebben. De ene is goed in het één en de andere in het ander. Een conflict is interessant en zelfs goed. Blijkbaar spelen er dan dingen die essentieel zijn en opgelost moeten worden. We hebben het wel over dingen waar je leven van af kan hangen. Zolang je elkaar daarna recht in de ogen kunt kijken, is het goed. Het is ook zo dat je als teamlid moet groeien in je rol. Dat lukt

eigenlijk alleen met voldoende ervaring. Een jaar of tien geleden deed ik dat heel anders dan nu. Ik zie nu ook bij teamleden die minder ervaring hebben, dat zij vaak niet op de juiste manier in een team functioneren. Ik denk dat je, om succesvol te kunnen zijn, ook moet hebben ervaren wat het is om te verliezen. Dat is mij op de K2 overkomen.'

Nadat Wilco samen met Cas van de Gevel vele en moeilijke beklimmingen maakte in de Alpen, waaronder de noordwanden van de Matterhorn en de Grandes-Jorasses, vond hij het tijd om eens wat langer van huis te gaan. Hij was tevens klaar met zijn studie HTS-elektrotechniek. Cas kwam met het plan om met een terreinwagen dwars door Afrika te gaan rijden. Het idee was om in drie maanden naar Zimbabwe te rijden. Er werd een auto aangeschaft en volledig geprepareerd voor het rijden door ongebaand terrein.

Eigenlijk was die trip naar Afrika je eerste echte 'ver weg expeditie'. Hoe ging dat allemaal in z'n werk? 'Nou, eigenlijk kreeg ik tijdens mijn HTS-opleiding al aanbiedingen om verder weg te gaan klimmen, maar goed, ik moest m'n opleiding afronden. Toen ik daarmee klaar was, had ik er behoorlijk tabak van en wilde ik doen wat ik leuk vond. Cas was al eerder drie maanden in Afrika geweest en kwam met enthousiaste verhalen thuis. Wij begonnen als naïeve mannetjes aan die tocht. We hadden het idee daar wel even naar toe te rijden, maar dat pakte wat anders uit.'

In je boek las ik dat jullie in de grootste problemen terecht kwamen. Midden in de Sahara verdwaalden jullie en raakte de diesel en het water op. Eigenlijk wisten jullie dat de overlevingskansen behoorlijk klein waren geworden. 'Ja, dat klopt. We verdwaalden doordat we bij een reguliere grensovergang niet werden doorgelaten. Die Afrikanen zijn zo corrupt, dat slaat helemaal nergens op. Maar we vonden het wel best, we reden gewoon dwars door de woestijn over de grens. Maar goed, zonder GPS (die was toen nog onbetaalbaar) en met alleen een kompas en een kaart zonder enige detaillering waren we behoorlijk aan het verdwalen. Wij beseften dat alleen niet. Toen we wel beseften dat we verdwaald waren en we onze hoeveelheid water zagen slinken, hielden we ons eerst groot. Daarna gingen we erover praten en uiteindelijk begonnen we in ons dagboek afscheid te nemen. We werden stil en in onszelf gekeerd. Na een dag besloten we precies de andere kant op te rijden en maar te kijken

Links vliegeren op de zuidpool
boven op de noordpool
rechts in de Alpen

hoever we zouden komen. Na verloop van tijd dachten we een kameel te zien lopen. Aangezien we al zoveel fata morgana's hadden meegemaakt, geloofden we er niks van. Uiteindelijk bleek dat onze redding te zijn. Weet je, je moet het geluk hebben om te mogen leren van je eigen stomiteiten.'

Daarna beklim je op Mount Kenya het Diamond couloir. Hoe was dat na drie maanden in een terreinwagen te hebben gezeten? 'Nou, dat was een verademing. Alleen al omdat we drie maanden lang al die spullen in de auto hadden meegenomen. Het was heerlijk om de auto te laten staan en met alleen een rugzak naar de berg te gaan. Uiteindelijk werd dat couloir weer een echt Alpen-avontuur, compleet met slecht weer en alles erop en eraan. Vooral tijdens de afdaling kregen we te maken met serieuze problemen. We verdwaalden en bereikten op het nippertje de hut, waar we de nacht zonder slaapzak doorbrachten.'

Ondanks alle lastige en gevaarlijke situaties was er nog nooit iets ernstigs met je gebeurd. Je schrijft zelf in je boek dat je een engeltje op je schouder had zitten. Tijdens de K2-expeditie veranderde dat radicaal. Je kreeg een steen op je hoofd en raakte levensgevaarlijk gewond. Is toen de gedachte gerezen om te stoppen met klimmen? 'Nee, dat heb ik nooit gedacht! Kijk, aan de ene kant ken je de statistieken van die berg. Je weet dat één op de vier klimmers niet levend van de top af komt. Aan de andere kant had ik ontzettend veel vertrouwen in ons sterke team. Je gaat ernaartoe met het idee dat zoiets je niet overkomt, maar de statistieken blijken dan toch gelijk te krijgen. Hoewel veel ongelukken worden veroorzaakt door eigen stomiteiten, ben ik, nadat ik dit ongeluk heb geanalyseerd, tot de conclusie gekomen dat ik domme pech heb gehad. Feitelijk had me dit tien jaar geleden in de Alpen ook al kunnen overkomen.'

Maar in het boek *Geen berg te hoog* van Ronald Naar speculeert hij dat jouw ongeluk toe valt te schrijven aan het feit dat jij vlak voor de expeditie ineens met twee vriendinnen kwam aanzetten en dat je daar tijdens de expeditie te veel mee bezig zou zijn. 'Dat heeft er helemaal niks mee te maken! Het is typisch iets voor Ronald Naar om zoiets te schrijven. Hij probeert als analyticus altijd wat te vinden, maar achteraf is het natuurlijk heel makkelijk om te zeggen waar het door komt. Maar even terugkomend op het ongeluk, het is raar om te veronderstellen dat je na een serieuze

en goede voorbereiding toch nog psychisch zo in de knoop zou zitten dat die steen precies op mijn hoofd viel.'

Ja, want die steen had net zo goed op Hans' (van der Meulen), of Cas' hoofd kunnen vallen? 'Precies! Sterker nog, Hans ontweek de steen en riep naar beneden, waardoor ik opkeek en de steen precies onder mijn helm insloeg'

In 1997 ging Wilco samen met Hans van der Meulen, Cas van de Gevel, Edmond Ofner en Marc Cornelissen op expeditie naar de geografische noordpool. De uitdaging lag hier niet in de hoogte en de klimtechnische moeilijkheden, maar in de extreem lage temperaturen en het beulen met loodzware sledes. Om op de noordpool te komen, moesten hemelsbreed ruim achthonderd kilometers worden afgelegd over vlaktes, *ice shear zones* (een labyrint van ijsschotsen) en open leads (geulen met water, tussen het ijs).

Vertel eens iets over die democratische structuur in het team, werkte dat wel echt? 'Jazeker, kijk, na die K2 expeditie was vooral Hans het gezeur met een expeditieleider meer dan zat. We besloten daarom om een hele platte democratische structuur te organiseren. Dat bleek behoorlijk goed te werken. In ons team deed je waar je goed in was. Door te bewijzen dat je goed kon navigeren, kreeg je die positie. Tot er weer iemand kwam die het beter kon. Prima. Toch bleven we niet gevrijwaard van tegenslag. Mijn vriend Cas kreeg last van een oude rugblessure en moest de expeditie noodgedwongen verlaten.'

Hoe verging het je op zo'n monotone ijsvlakte? 'De dagen dat we alleen maar over een vlakte hebben gelopen zijn op één hand te tellen. Iedere keer weer kom je hindernissen tegen. Dan weer gigantische ijsblokken, dan weer een *open lead*. Nee, echt, de noordpool is ontzettend afwisselend.'

En, hoeveel schone onderbroeken had je bij je? 'Ha, heel weinig. Bij de noordpool-expeditie werden we twee keer bevoorrad. Dan hadden we weer een schone onderbroek, maar goed, zoiets zit eigenlijk meer tussen de oren. Wel had ik de hele tijd hetzelfde thermoshirt aan [zeventig dagen] en toen ik onder mijn shirt op m'n rug voelde was dat zo smerig, niet te geloven!'

En na de noordpool ging je naar de zuidpool samen met Marc Cornelissen. Het verhaal van Ronald Naar met z'n kapotte slede is bekend. Wat heb je eraan gehad? 'Alle sledes van die

Op de noordcol van de Everest

zuidpoolexpedities gaan kapot. Je bent dan overgeleverd aan mensen die een nieuwe slede kunnen invliegen. Dat kost gigantisch veel geld en het was onze eer te na om de verzekering daarvoor aan te spreken. We moesten en zouden dus een slede ontwikkelen die absoluut niet stuk kon. Dat is gelukt. Alleen de glijders onder de slede bleken een te klein oppervlakte te hebben voor de zandachtige sneeuw op Antarctica. Dit heeft onze expeditie bijna de kop gekost. De eerste dagen haalden we bij lange na niet de afstanden die we zouden moeten afleggen. In het begin dachten we dat we er moesten inkomen, maar al snel bleek dat het niet aan ons lag. Uiteindelijk hebben we onze brede ski's die nodig waren voor het vliegen op de terugweg opgeofferd aan de sledes. Met een multitoeltje, een klein schachtje en een brander hebben we de bindingen van de ski's gesloopt en die onder de sledes gemonteerd. Allemaal provisorisch natuurlijk, maar het scheelde zoveel, dat we ineens de dagafstanden haalden. Op de terugweg hebben we ons hele bioritme laten varen en constant gevliegerd. Op een dag hebben we zeventien uur achter elkaar gevliegerd. Je loopt dan wel het risico ernstige ongelukken en blessures te krijgen, maar goed, je wilt het halen. Uiteindelijk hebben we ondanks alle tegenslagen de expeditie over 2300 kilometer afgemaakt in 69 dagen, in plaats van de zeventig die we berekend hadden.'

En toen kwamen de grote bergen weer om de hoek kijken... 'Ja, na die zuidpoolexpeditie kwam de oude wens om naar de Everest te gaan weer terug. Eigenlijk was het plan om samen met Hans van der Meulen naar de Everest te gaan al lang geleden gesmeed. Hij heeft mij na mijn ongeluk op de K2 enorm geholpen en ik heb hem tijdens de noordpoolexpeditie weer kunnen helpen. In 2002 zijn we gegaan. Hans heeft toen de top gehaald, maar ik helaas niet.'

Was die expeditie niet te hoog gegrepen? Je wilde de berg met z'n tweeën zonder zuurstof en sherpa's beklimmen, maar de tweede keer nam je toch een sherpa mee. Hoe zit dat? 'Tja, die expeditie was niet te hoog gegrepen, maar wat ik heb geleerd is dat een tweemans team ontzettend kwetsbaar is. Als er eentje ziek wordt, houdt het hele gebeuren eigenlijk op. Je kunt geen touwen meer aanleggen en geen kampen inrichten. Daarmee verlies je kostbare tijd en als je dan klaar bent met het voorbereidende werk en er geen goed weer meer komt, bereik je dus niet de top. Tijdens mijn laatste expeditie naar de Everest wilde ik ook slagen. Omdat mijn teamgenoten nog nooit boven de 8000 meter hadden geklommen, wilde ik twee sherpa's meenemen. Weet je, de kans dat je de top haalt als je nog nooit op die hoogte hebt geklommen is erg klein. Als je boven die 8000 meter klimt, voel je je ontzettend eenzaam.'

Op de top van de Everest rechts ijsklimmen in Tibet

Je moet dan vertrouwen in jezelf hebben dat je het gaat redden. Maar je moet jezelf ook goed kennen. Je moet ervoor zorgen dat je beschikbare hoeveelheid krachten goed wordt verdeeld. Dan kom je weer terug bij ervaring. Dat is uiteindelijk het belangrijkste. Kijk, volgens de medici is het eigenlijk onmogelijk om zonder zuurstof op die hoogte te klimmen. Er is een grens. Ik ben het daar niet mee eens. Grenzen bestaan alleen in je hoofd. Als je maar wilt en fysiek en mentaal tot het uiterste kan gaan, dan red je het. Als je een seconde twijfelt, is het spel voorbij!

Als ik je boek in één zin zou moeten samenvatten zou ik het zo zeggen: 'Waar ben ik in vredesnaam aan begonnen, maar wat ben ik blij dat ik het heb gedaan!' Tijdens expedities ging dat inderdaad wel zo. Vaak dacht ik dan: "Waarom loop ik hier te ploeteren. Waarom kap ik niet met die onzin en zoek ik een normale baan?". Maar als het dan gelukt is, geeft dat zoveel voldoening, dat je er weer gewoon mee doorgaat. Trouwens, ook als het doel niet werd gehaald, kon ik daar ook voldoening uit halen. Mijn K2-expeditie die voor mij eindigde in het ziekenhuis is enorm leerzaam voor me geweest.'

Wat zijn je toekomstplannen? 'Na de Everest heb ik besloten om het een jaartje wat rustiger aan te doen. Ik ben nu bezig met mijn webwinkel Moreoutdoor.com en met mbexpedition.nl (een programma waarbij een groep onervaren bergsporters in een trainingstraject naar de top van de Mont Blanc wordt geleid). Maar mijn expeditiedromen blijven bestaan. Er komt waarschijnlijk weer een 8000'er aan, eentje van de buiten-categorie. Een hoge dus! Ik ben nog niet klaar, dat zal ik nooit zijn...'

'Wil je nog een koek?', vraagt Wilco als ik mijn spullen in de tas stop. Bij de deur geeft hij mijn jas aan. We schudden elkaar de hand en dan loop ik in gedachten verzonken naar het station. Bij veel 'grote jongens' in de sportwereld zie je een bepaalde arrogantie. Bij Wilco is daar totaal geen sprake van. Een sympathieke sportman, gedreven om tot het uiterste te gaan!

